

Globális kihívások észlelése: a klímaváltozással és a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos vélekedések vizsgálata

Ágoston Csilla¹, Varga Attila¹, Berze Iván Zsolt^{2,1}, Düll Andrea^{1,3}

¹ ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Ember–Környezet Tranzakció Intézet

² ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Pszichológiai Doktori Iskola

³ BME Budapesti Műszaki Egyetem, Szociológia és Kommunikáció Tanszék

Elméleti háttér, kérdésselvetések:

Noha a klímaváltozás okozta fenyegetés egyre inkább megjelenik a köztudatban, a 2020 elején elhatalmasodó koronavírus járvány kapcsán felvetődött a kérdés, hogy egy új, világméretű krízissel való szembesülés befolyásolja-e azt, hogy az emberek milyen mértékű problémának észlelik a klímaváltozást. A „véges aggodalom” („finite pool of worry”) hipotézis (Weber, 2006) alapján korlátozott az aggodalomra való kapacitásunk, ezért egy felbukkanó új krízis csökkentheti a más, korábban fontosnak tartott dolgok feletti aggodalmat.

Módszertan és minta:

2020 őszén keresztmetszeti kérdőíves kutatást végeztünk (N=804, 76,9% nő, átlagos életkor: 26,1 év, szórás: 10,9 év), amelyben a demográfiai kérdéseken túl felmértük, hogy a résztvevők mennyire érzik problémának és anyagi szempontból fenyegetőnek a COVID-járványt, mennyire tartják súlyosnak a klímaváltozást, és mennyire érzik ennek közvetlen hatásait, valamint, hogy a koronavírus-járvány hatására megváltozott-e a véleményük az éghajlatváltozással kapcsolatban.

Eredmények:

A válaszadók többsége (92,1%) a koronavírusról súlyos problémának vagy jelentős válságnak tartja, és a többség (90,6%) nagyon vagy legalább mérsékelten aggódik az éghajlatváltozás miatt. Ez a kétféle aggodalom gyenge pozitív irányú együttjárást mutatott ($r=0,172$, $p<0,001$), viszont a korreláció erősebb a 24 év felettek körében ($r=0,305$, $p<0,001$), mint a 18-24 éves korosztályban ($r=0,130$, $p=0,002$, $z=-2,17$, $p=0,015$). A klímaváltozással kapcsolatos vélemény a résztvevők 11,4%-ánál változott meg a járvány hatására: 80,3%-uk most már jobban aggódik a klímaváltozás miatt.

Konklúzió:

Eredményeink alapján a „véges aggodalom” hipotézissel ellentétben a klímaváltozással kapcsolatos aggodalom továbbra is számottevő, sőt a járványhelyzet hatására növekedett. A nyitott kérdésre adott válaszok tartalomelemzése alapján megállapítható, hogy a fokozott aggodalom háttérében egyrészt az állhat, hogy a résztvevők a járványhelyzet klímaváltozásra kifejtett pozitív hatását (pl. csökkenő károsanyag-kibocsátás) időlegesnek tartják, másrészt pedig a járvány láthatóbbá tette számukra a környezeti változásokat, és megtapasztalhatták, hogy egy globális krízis alapjaiban képes megváltoztatni mindennapi életünket.

Kulcsszavak (3-5): klímaváltozás, COVID, krízis, attitűdök

Kutatás kerete (pl. pályázat, projekt, stb.)

A kutatás az ELTE Tématerületi Kiválósági Program 2020 – Intézményi Kiválósági Alprogram – TKP2020-IKA-05 keretében zajlott.